РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 4 (33)

Липень – серпень 2020 р.

DOI 10.53672/ej.4.2020

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.4.2020

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2020, № 4 (33)

липень – серпень 2020 р.

Київ

expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.4.2020[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2020. — № 4 (33) (липень – серпень 2020). — 56 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2020
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2020

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 10

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *10*

Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р. Бібліотека психологічної експертизи: К.О. Островська, Х.В. Качмарик, Л.Р. Дробіт Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навчальний посібник, 2017. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 124 с. 10

Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д. Методичні вказівки та курс лекцій зі спецкурсу «Юридична відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних технологій» : навч.-метод. посіб. 13

Волчек Р., Большаков С., Кубік В. Методологічні аспекти виявлення ризиків суттєвого викривлення при аудиті облікової оцінки об'єктів нерухомості 16

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *19*

Жбанкова О. В., Гусев В. Б. Застосування айтрекінгу в практиці професійного відбору кадрів 19

1.3. Судово-психологічна експертиза *22*

Пам'яті Землянської Олени Володимирівні, експерту-психологу, видатному вченому, доктору психологічних наук, професору, члену редакційної колегії журналу 22

Реферативна інформація щодо наукових робіт в галузі судово-психологічної експертизи, які були видані в Україні за інформацією Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського за період з 1993 по червень 2021 років 23

1.4. Судова практика *26*

Секераж Т. Н. Теоретичні та методичні основи діагностики «вади волі» в судово-психологічній експертизі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза» 26

Верховний Суд. Запущено новий online сервіс - пошукова База правових позицій Верховного Суду. Порядок користування та історія створення Бази правових позицій Верховного Суду. 30

1.5. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності . *33*

Назаров О. А. Огляд змін до законодавства України: процесуальний статус спеціаліста у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки з 1 липня 2020 року **33**

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ **36**

Незалежній не державній професійній атестованій судово-психологічній експертизі в Україні бути: історія однієї перемоги або про можливість призначення першої недержавної професійної атестованої судово-психологічної еспертизи **36**

Фахова думка НДУСЕ Міністерства юстиції України: проведення експертного психологічного дослідження невербальної поведінки особи для встановлення фізичної тотожності осіб, зображених на відеозаписах не є компетенцією психологічної експертизи **36**

Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» другий рік поспіль набирає абітурієнтів на навчання по спеціальності “Психологія” . . . **37**

Національний університет «Одеська юридична академія» оголошує набір абітурієнтів на бакалаврат і магістратуру за спеціальністю «Психологія» (мова оригіналу — російська) **37**

КЦС ВС нагадав судам, що надмірний формалізм на стадії відкриття провадження у справі впливає на доступ до суду **37**

Дисциплінарна палата Центральної експертно-кваліфікаційної комісії при Міністерстві юстиції України поставила крапку у справі щодо розгляду скарги на судових експертів психологів Ірхіна Ю.Б. та Семенця А.В. (відео) **38**

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ **41**

EyeDetect: наукове обґрунтування технології (Д. Раскін) **41**

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ **43**

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ **46**

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ **49**

ВИХІДНІ ДАНІ **56**

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Звертаємо увагу: це реферативно-науковий журнал. Частина матеріалів номера — оригінальні статті, частина — реферати праць, які вже були опубліковані раніше: у фахових виданнях, на сайтах судів і державних органів. Реферати ми подаємо за правилами передруку: з іменем автора, незміненою назвою, бібліографічним описом першої публікації та посиланням на неї. Анотація до кожного матеріалу допоможе швидко вирішити, з чого почати читання.[1]

Шановні читачі! Позаду кожного рішення суду стоять факти, а позаду фактів — знання фахівців. Номер 2020, № 4 (33) відкриває 9 матеріалів, присвячених таким темам: судово-психологічна експертиза, нормативне регулювання експертизи, правові позиції Верховного Суду.

> *Сторінка історії науки. 1900 року французький психолог Альфред Біне видав книгу «La suggestibilité» («Навіюваність»), а 1905 року — працю «La science du témoignage». Антоніо Мансанеро зараховує ці праці до ключових віх психології свідчень. У 2020 році минає 120 років від цієї події.*[2]

Найпопулярніший матеріал номера — «Огляд змін до законодавства України: процесуальний статус спеціаліста у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки з 1 липня 2020 року». Прочитайте його, поділіться з колегами і повертайтеся до архіву журналу: кожен номер — це крок до професії, яка допомагає суду бачити правду.

Редакція журналу

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documenta-

tion. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Manzanero A. L. Hitos de la historia de la psicología del testimonio en la escena internacional. Boletín de Psicología, № 100 (2010). URL: https://www.uv.es/seoane/boletin/previos/N100-6.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Бібліотека психологічної експертизи: К.О. Островська, Х.В. Качмарик, Л.Р. Дробіт Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навчальний посібник, 2017. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 124 с.[1]

Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р.

Реферат · оприлюднено 20.06.2021

Передмова

Реферат. Навчальний посібник К. О. Островської, Х. В. Качмарик і Л. Р. Дробіт «Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра» (Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017, 124 с.) присвячено психолого-педагогічній діагностиці дітей з розладами аутистичного спектра (РАС). Авторки аналізують зарубіжні та вітчизняні діагностичні методики, придатні для обстеження таких дітей, і порівнюють критерії валідності методики LEITER-3 та методики Біне – Сімона для визначення рівня інтелекту в аутичних дітей. Результатом аналізу став комплекс діагностичних методик, який, за їхнім висновком, дає змогу оптимізувати діагностику дітей з РАС. На основі дослідження розроблено технологічну карту психолого-педагогічної діагностики дітей зі спектром аутистичних порушень у спеціальній та інклюзивній школі. Посібник адресовано фахівцям корекційної освіти та інклюзії, психологам і студентам закладів вищої освіти спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Журнал умістив реферат у рубриці «Бібліотека психологічної експертизи» разом із бібліографічним описом, посиланням на електронну версію видання та резервною копією, збереженою для постійного доступу до тексту. Для судових експертів-психологів праця цікава передусім порівнянням інструментів оцінювання інтелекту в дітей з РАС: вибір валідної методики має значення, коли психологічне дослідження стосується дитини з порушеннями розвитку.

Ключові слова: розлади аутистичного спектра, психолого-педагогічна діагностика, діагностичні методики, LEITER-3, методика Біне – Сімона, рівень інтелекту, валідність методик, технологічна карта діагностики, інклюзивна освіта, спеціальна освіта.

Library of Psychological Expertise: Ostrovska K. O., Kachmaryk Kh. V., Drobit L. R. Fundamentals of Diagnosing Children with Autism Spectrum Disorders: A Textbook (Lviv: Ivan Franko National University of Lviv Publishing Centre, 2017, 124 P.)

Ostrovska K. O., Kachmaryk Kh. V., Drobit L. R.

Abstract. The textbook by Ostrovska K. O., Kachmaryk Kh. V. and Drobit L. R. (Lviv: Ivan Franko National University of Lviv Publishing Centre, 2017, 124 p.) deals with the psychological and educational assessment of children with autism spectrum disorders (ASD). The authors review foreign and Ukrainian diagnostic instruments suitable for examining such children and compare the validity criteria of the LEITER-3 scale and the Binet–Simon method for measuring the intelligence of autistic children. On this basis they propose a set of diagnostic methods intended to optimise the assessment of children with ASD. Drawing on their research, the authors developed a technological map of psychological and educational assessment of children with autism spectrum disorders in special and inclusive schools. The textbook is addressed to specialists in special and inclusive education, psychologists and university students majoring in Special Education (specialty 016). The journal presents the work in its section «Library of psychological expertise», with the bibliographic description, a link to the electronic version and a backup copy kept for permanent access. For forensic psychologists, the comparison of intelligence assessment tools for children with ASD is of particular interest, because the choice of a valid method matters whenever a psychological assessment concerns a child with a developmental disorder.

Keywords: autism spectrum disorders, psychological and educational assessment, diagnostic methods, LEITER-3, Binet–Simon method, intelligence, validity, assessment map, inclusive education, special education.

Першоджерело: Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра : навч. посіб. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 124 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 20.06.2021.

REFERENCES

1. Ostrovska K. O., Kachmaryk Kh. V., Drobit L. R. Biblioteka psykholohichnoi ekspertyzy: K.O. Ostrovska, Kh.V. Kachmaryk, L.R. Drobit Osnovy diahnostyky ditei z rozladamy autystychnoho spektra. Navchalnyi

posibnyk, 2017 [Library of Psychological Expertise: Ostrovska K. O., Kachmaryk Kh. V., Drobit L. R. Fundamentals of Diagnosing Children with Autism Spectrum Disorders: A Textbook (Lviv: Ivan Franko National University of Lviv Publishing Centre, 2017, 124 P.)]. – Lviv: Vydavnychyi tsentr LNU imeni Ivana Franka. – 124 s. : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5221-biblioteka-psikhologichnoji-ekspertizi-k-o-ostrovska-kh-v-kachmarik-l-r-drobit-osnovi-diagnostiki-ditej-z-rozladami-autistichnogo-spektra-navchalnij-posibnik-2017-lviv-vidavnichij-tsentr-lnu-imeni-ivana-franka-124-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Ostrovska K. O., Kachmaryk Kh. V., Drobit L. R. Osnovy diahnostyky ditei z rozladamy autystychnoho spektra [Fundamentals of Diagnosing Children with Autism Spectrum Disorders] : navch. posib. Lviv : Vydavnychyi tsentr LNU imeni Ivana Franka, 2017. 124 s. URL: https://dnmcps.com.ua/sites/default/files/2018-12/5/5-4/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.%20%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%B4%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%B9%20%D0%B7%20%D0%A0%D0%90%D0%A1.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Методичні вказівки та курс лекцій зі спецкурсу «Юридична відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних технологій» : навч.-метод. посіб.[1]

Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д.

Реферат · оприлюднено 03.08.2020

Реферат. Навчально-методичний посібник О. А. Кириченка, О. С. Тунтули та Ю. Д. Ткача «Методичні вказівки та курс лекцій зі спецкурсу «Юридична відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних технологій»» (Київ : Видавець Назаров О. А.,

2020, 324 с., українською та російською мовами) вийшов як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Видання рекомендувала вчена рада Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика (протокол № 8 від 18 березня 2020 р.); рецензентами виступили доктори юридичних наук І. І. Котюк (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), І. В. Пиріг (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ) і Е. Б. Хачатуров (Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова). Автори викладають власне, як вони його визначають, інноваційне розуміння сутності й видового поділу відомостей за порядком отримання і використання, ступенем доступності та співвідношенням з погляду адекватності відображення навколишньої дійсності. У цьому контексті вони окремо обґрунтовують позицію про неконституційність відкриття ринку української землі та кваліфікацію такого діяння як державної зради. Запропоновано також авторське бачення класифікації юридичних наук і сутнісного видового поділу юридичних фактів, правопорушень та юридичної відповідальності в аспекті подолання правопорушень в інформаційній сфері. Практичну частину становлять спецкурс лекцій, методичні вказівки та інше забезпечення вибіркової навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології» спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія». Видання належить до праць наукової школи професора О. А. Кириченка (м. Миколаїв), представленої на сайті журналу окремою добіркою публікацій, а реферат розміщено в рубриці «Теорія та історія застосування спеціальних знань». Посібник може зацікавити викладачів правових дисциплін на технічних спеціальностях і фахівців, які працюють з правовими аспектами інформаційних технологій.

Ключові слова: юридична відповідальність, правопорушення у сфері інформаційних технологій, інформаційна сфера, видовий

поділ відомостей, класифікація юридичних наук, юридичні факти, вибіркова навчальна дисципліна, комп'ютерна інженерія, навчально-методичний посібник.

Methodological Guidelines and Lecture Course for the Special Course «Legal Liability for Offences in the Field of Information Technology»: A Teaching and Methodological Manual

Kyrychenko O. A., Tuntula O. S., Tkach Yu. D.

Abstract. The teaching and methodological manual by Kyrychenko O. A., Tuntula O. S. and Tkach Yu. D. (Kyiv: Publisher Nazarov O. A., 2020, 324 p., in Ukrainian and Russian) was issued as a supplement to the electronic abstracting and scientific journal «Forensic Psychological Examination. Use of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice». It was recommended by the academic council of the Pylyp Orlyk International Classical University (minutes No. 8 of 18 March 2020) and reviewed by three doctors of law, Kotiuk I. I., Pyrih I. V. and Khachaturov E. B. The authors set out what they present as an innovative understanding of the nature and typology of information according to how it is obtained and used, its accessibility and the adequacy with which it reflects reality. In this context they argue that opening the Ukrainian farmland market is unconstitutional and should be qualified as high treason. They also propose their own classification of legal sciences and a typology of legal facts, offences and legal liability with regard to combating offences in the information sphere. The practical part contains a lecture course, methodological guidelines and other teaching materials for an elective discipline for master's students in field of knowledge 12 Information Technologies, specialty 123 Computer Engineering. The manual belongs to the works of Professor Kyrychenko O. A.'s research school (Mykolaiv), which the journal presents as a separate collection on its website. It may interest lecturers teaching law to engineering students and specialists dealing with the legal aspects of information technology.

Keywords: legal liability, information technology offences, information sphere, typology of information, classification of legal sci-

ences, legal facts, elective course, computer engineering, teaching manual.

Першоджерело: Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д. Методичні вказівки та курс лекцій зі спецкурсу «Юридична відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних технологій» : навч.-метод. посіб. Київ : Видавець Назаров О. А., 2020. 324 с. (Додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці»). Укр., рос.[1] Реферат оприлюднено в журналі 03.08.2020.

REFERENCES

1. Kyrychenko O. A., Tuntula O. S., Tkach Yu. D. Metodychni vkazivky ta kurs lektsii zi spetskursu "Yurydychna vidpovidalnist za pravoporushennia u sferi informatsiinykh tekhnolohii" [Methodological Guidelines and Lecture Course for the Special Course "Legal Liability for Offences in the Field of Information Technology": A Teaching and Methodological Manual] : navch.-metod. posib : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/profesor-kirichenko-o-a/2436-kirichenko-o-a-tuntula-o-s-tkach-yu-d-metodichni-vkazivki-ta-kurs-lektsij-zi-spetskursu-yuridichna-vidpovidalnist-za-pravoporushennya-u-sferi-informatsijnikh-tekhnologij-navch-metod-posib (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Методологічні аспекти виявлення ризиків суттєвого викривлення при аудиті облікової оцінки об'єктів нерухомості[1]

Волчек Р., Большаков С., Кубік В.

Реферат · оприлюднено 06.09.2021

Реферат. Як аудиторові розпізнати ризик суттєвого викривлення фінансової звітності там, де вартість нерухомості визначено за справедливою вартістю? Р. Волчек і В. Кубік (кафедра бухгалтерського обліку та аудиту Одеського національного економічного

університету) та С. Большаков (експерт ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки») розглядають цю проблему на прикладі операцій з інвестиційною нерухомістю, яку для продажу переводять до складу товарів і відчужують різні суб'єкти господарювання та інституції, зокрема місцеві органи влади. Автори показують, що нехтування принципами обліку та оцінної діяльності під час визначення вартості комерційної нерухомості для цілей продажу відкриває простір для маніпулювання результатами оцінки, тому аудиторам потрібен комплекс аналітичних процедур, що забезпечує прозорість і об'єктивність звітної інформації. Об'єктом дослідження є процес облікової оцінки комерційної нерухомості за справедливою вартістю, метою – розроблення аналітичних процедур ідентифікації ризиків суттєвого викривлення під час аудиту таких оцінок. Застосовано аналіз і синтез, аналогію та моделювання (для ідентифікації ризиків), абстрагування й конкретизацію (для рекомендацій щодо коректного визначення справедливої вартості нерухомості, яку відчужують на користь державних інституцій). Доведено, що вибір методів оцінки комерційної нерухомості для цілей продажу залежить від її фізичного зношення та від сукупності прав на земельну ділянку, на якій вона розташована. Запропоновані процедури зменшують невизначеність під час аудиту облікових оцінок: надано рекомендації щодо перевірки коригувальних коефіцієнтів у порівняльному підході та обґрунтовано умови застосування дохідного підходу (методу прямої капіталізації) для об'єктів, фізичний стан яких потребує ремонту. Встановлено, що метод залишку недоцільно застосовувати для визначення ринкової вартості права користування земельною ділянкою щодо об'єктів, які не містять права власності на землю; для них коректно виходити з орендної плати, розрахованої відповідно до нормативної оцінки землі. Висновки статті (European Cooperation. 2021. Vol. 1 (49). P. 90–115) корисні судовим експертам-економістам і оцінювачам, які перевіряють обґрунтованість вартості нерухомості в спорах і кримінальних провадженнях.

Ключові слова: аудит, облікова оцінка, справедлива вартість, ризик суттєвого викривлення, інвестиційна нерухомість, комерційна нерухомість, аналітичні процедури, порівняльний підхід, метод прямої капіталізації, метод залишку, нормативна оцінка землі, фінансова звітність.

Methodological Aspects of Identifying Risks of Material Misstatement in the Audit of Accounting Estimates of Real Estate

Volchek R., Bolshakov S., Kubik V.

Abstract. Fair value estimates of commercial real estate are vulnerable to manipulation, particularly when investment property is reclassified as goods and sold by businesses and public institutions, including local authorities. Volchek R., Bolshakov S. and Kubik V. (Odesa National Economic University; Research Institute of Forensic Expertise and Valuation LLC) address how auditors can identify risks of material misstatement in such accounting estimates. The object of the study is the process of measuring commercial real estate at fair value, and its purpose is to develop analytical procedures for identifying misstatement risks in the audit of these estimates. The authors use analysis and synthesis, analogy and modelling to identify risks, and abstraction and concretisation to formulate recommendations on determining the fair value of property transferred to public institutions. They show that disregard for accounting and valuation principles opens the way to manipulation of valuation results, and that the choice of valuation method depends on the physical deterioration of the property and on the bundle of rights to the land plot beneath it. The proposed procedures include checks of adjustment coefficients under the sales comparison approach and conditions for applying the income approach (direct capitalisation) to buildings in need of repair. The residual method is shown to be inappropriate for valuing land-use rights where the property does not include land ownership; such rights should instead be based on rent calculated from the normative land valuation. Published in European Cooperation (2021, vol. 1(49), pp. 90–115), the findings are relevant to

forensic economists and valuers who assess the soundness of property values.

Keywords: audit, accounting estimates, fair value, risk of material misstatement, investment property, commercial real estate, analytical procedures, sales comparison approach, direct capitalisation, residual method, normative land valuation, financial reporting.

Першоджерело: Волчек Р., Большаков С., Кубік В. Методологічні аспекти виявлення ризиків суттєвого викривлення при аудиті облікової оцінки об'єктів нерухомості. European Cooperation. 2021. Vol. 1 (49). P. 90–115.[2] Реферат оприлюднено в журналі 06.09.2021.

REFERENCES

1. Volchek R., Bolshakov S., Kubik V. Metodolohichni aspekty vyiavlennia ryzykiv suttievoho vykryvlennia pry audyti oblikovoi otsinky obiektiv nerukhomosti [Methodological Aspects of Identifying Risks of Material Misstatement in the Audit of Accounting Estimates of Real Estate] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/shkola-otsenky-bolshakova-si-m-odesa-ukraina/5656-volchek-r-bolshakov-s-kubik-v-metodologichni-aspekti-viyavlennya-rizikiv-suttevogo-vikrivlennya-pri-auditi-oblikovoji-otsinki-ob-ektiv-nerukhomosti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Volchek R., Bolshakov S., Kubik V. Metodolohichni aspekty vyiavlennia ryzykiv suttievoho vykryvlennia pry audyti oblikovoi otsinky obiektiv nerukhomosti [Methodological Aspects of Identifying Risks of Material Misstatement in the Audit of Accounting Estimates of Real Estate]. European Cooperation. 2021. Vol. 1 (49). P. 90–115. URL: https://european-cooperation.eu/index.php/EC/article/view/112 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Застосування айтрекінгу в практиці професійного відбору кадрів[1]

Жбанкова О. В., Гусев В. Б.

Реферат · оприлюднено 13.10.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Жбанкова О. В. і Гусев В. Б. (Слідчий комітет російської федерації) перевіряють, чи може айтрекінг доповнити або частково замінити поліграф під час професійного відбору кадрів. Обстеження пройшов 201 кандидат на службу до різних структур цього відомства (134 чоловіки та 67 жінок, 130 осіб віком до 30 років). Кожен у той самий день проходив стандартну перевірку на поліграфі «Диана» та обстеження на айтрекері SMI RED-250 з робочою частотою 250 Гц. Опитувальник для айтрекера складався з трьох серій по 25 запитань нейтрального, контрольного й перевірочного типів; перевірочні запитання стосувалися основних форм девіантної поведінки (вживання алкоголю, наркотиків, кримінальні правопорушення). Відповідь обстежуваний давав без клавіатури, фіксуючи погляд щонайменше 2 секунди на варіанті «Так» або «Ні». Аналізували, зокрема, кількість регресивних саккад, середню тривалість фіксації в зоні інтересу та середній час морганя. За чинником «вживання наркотиків» збіг висновків поліграфа й айтрекера сягнув 80,1 %. Автори наголошують, що реєстрація положення й переміщення погляду забирає втричі менше часу, ніж стандартне дослідження на поліграфі. Водночас вони застерігають, що тяжкі розлади зору та знижений інтелект обстежуваного можуть спотворювати результати, і радять перед обстеженням діагностувати когнітивні функції та перевіряти навички читання тексту з екрана. Висновок статті (Экспериментальная психология. 2018. Т. 11, № 1. С. 156–165) полягає в тому, що отримані дані вказують на високу прогностичну можливість айтрекінгу і перспективність його застосування для виявлення прихованої інформації. Для поліграфологів робота цікава як приклад порівняння двох інструментальних каналів, проте слід мати на увазі, що 80 % – це міра узгодженості з поліграфом, а не точності щодо встановленої істини.

Ключові слова: айтрекінг, поліграф, професійний відбір кадрів, виявлення прихованої інформації, окуломоторні показники, регресивні саккади, тривалість фіксації, кадрова перевірка, узгодженість методів, девіантна поведінка.

Application of Eye Tracking in the Practice of Professional Personnel Selection

Zhbankova O. V., Husev V. B.

Abstract. Can eye tracking complement or partly replace the polygraph in personnel selection? Zhbankova O. V. and Gusev V. B. (Investigative Committee of the russian federation) address this question by comparing the two methods on the same candidates. The sample comprised 201 candidates for service in various units of that agency (134 men and 67 women; 130 aged under 30). On the same day each candidate underwent a standard examination with the Diana polygraph and an eye-tracking session with an SMI RED-250 device (250 Hz). The on-screen questionnaire included three series of 25 neutral, comparison and relevant questions about common forms of deviant behaviour (alcohol use, drug use, criminal offences); participants answered by fixating on «Yes» or «No» for at least two seconds. Indicators included regressive saccades, mean fixation duration in areas of interest and mean blink duration. For the drug-use risk factor, the conclusions of the two methods coincided in 80.1% of cases. Eye-movement recording took about one third of the time of a standard polygraph examination. The authors warn that severe visual impairment or reduced intelligence may distort results and recommend screening cognitive functions and on-screen reading skills beforehand. In their article in Experimental Psychology (Russia) (2018, vol. 11, no. 1, pp. 156–165), they conclude that eye tracking has high prognostic potential for detecting concealed information in personnel selection. Readers should note that the reported figure reflects agreement with the polygraph rather than accuracy against ground truth.

Keywords: eye tracking, polygraph, personnel selection, concealed information detection, oculomotor indicators, regressive sac-

cades, fixation duration, pre-employment screening, method agreement, deviant behaviour.

Першоджерело: Жбанкова О. В., Гусев В. Б. Применение айтрекинга в практике профессионального отбора кадров. Экспериментальная психология. 2018. Т. 11, № 1. С. 156–165. DOI: 10.17759/exppsy.2018110109.[2] DOI: **10.17759/exppsy.2018110109**[2]. Реферат оприлюднено в журналі 13.10.2021.

REFERENCES

1. Zhbankova O. V., Husev V. B. Zastosuvannia aitrekinhu v praktytsi profesiinoho vidboru kadriv [Application of Eye Tracking in the Practice of Professional Personnel Selection] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/5913-zhbankova-o-v-gusev-v-b-primenenie-ajtrekinga-v-praktike-professionalnogo-otbora-kadrov-eksperimentalnaya-psikhologiya-2018-tom-11-1-s-156-165 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zhbankova O. V., Gusev V. B. Primenenie aytrekinga v praktike professionalnogo otbora kadrov [Application of Eye Tracking in the Practice of Professional Personnel Selection]. Eksperimentalnaya psikhologiya. 2018. T. 11, № 1. S. 156–165. DOI: https://doi.org/10.17759/exppsy.2018110109. URL: https://psyjournals.ru/journals/exppsy/archive/2018_n1/exppsy_2018_n1_Zhbankova_Gusev.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

1.3. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Пам'яті Землянської Олени Володимирівні, експерту-психологу, видатному вченому, доктору психологічних наук, професору, члену редакційної колегії журналу[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 24.07.2020

Анотація. Некролог редакції вшановує пам’ять доктора психологічних наук, професора кафедри соціології та психології Хар-

ківського національного університету внутрішніх справ Олени Володимирівни Землянської, яка пішла з життя 6 липня 2020 року на 75-му році. Згадано її роботу в ХНУВС з 1994 року з підготовки фахівців з юридичної, педагогічної та вікової психології, проведення судово-психологічних експертиз з 1977 року, членство в редакційній раді журналу з 2017 року та у спеціалізованій вченій раді Д 64.700.04, 151 наукову працю, 16 захищених під її керівництвом кандидатських та одну докторську дисертацію, відомчі відзнаки. Наведено перелік її монографій, навчальних посібників і публікацій із судово-психологічної експертизи.

Ключові слова: Землянська Олена Володимирівна, некролог, судово-психологічна експертиза, юридична психологія, Харківський національний університет внутрішніх справ, редакційна рада журналу, наукова спадщина.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 24.07.2020.

REFERENCES

1. Pamiati Zemlianskoi Oleny Volodymyrivni, ekspertu-psykholohu, vydatnomu vchenomu, doktoru psykholohichnykh nauk, profesoru, chlenu redaktsiinoi kolehii zhurnalu [In Memory of Olena Volodymyrivna Zemlianska, Expert Psychologist, Outstanding Scholar, Doctor of Psychological Sciences, Professor, Member of the Editorial Board of the Journal]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/2379-pam-yati-zemlyanskoji-oleni-volodimirivni-ekspertu-psikhologu-vidatnomu-vchenomu-doktoru-psikhologichnikh-nauk-profesoru-chlenu-redaktsijnoji-kolegiji-zhurnalu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Реферативна інформація щодо наукових робіт в галузі судово-психологічної експертизи, які були видані в Україні за інформацією Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського за період з 1993 по червень 2021 років[1]

Реферат · оприлюднено 03.06.2021

Реферат. Редакція журналу систематизувала українські наукові праці із судово-психологічної експертизи, відомості про які зберігає Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, за період від 1993 р. до червня 2021 р. Потребу в такому покажчику зумовлює розпорошеність досліджень між юридичними й психологічними спеціальностями: експертові-психологу непросто зібрати теоретичну та методичну базу своєї діяльності. До огляду ввійшли 28 позицій: навчальні посібники, монографії, методичні рекомендації, автореферати й тексти кандидатських і докторських дисертацій. Для кожної праці наведено бібліографічний опис, для більшості є реферат, а для частини дано посилання на повний текст і його резервну копію, яку зберігає журнал. Процесуальний вимір експертизи розкривають Р. Я. Лемик (цивільний процес: правочини, укладені з вадами волі, сімейні спори, компенсація моральної шкоди), Г. О. Лузанова, яка запропонувала інструкцію щодо призначення експертиз у кримінальному провадженні, А. І. Луцький, автор концепції залучення спеціаліста-психолога і психолога-консультанта, а також М. В. Костицький і М. І. Луцький, що обґрунтували застосування експертизи в адміністративному процесі з використанням методів порівняння понять і послідовності подій. Експертизу неповнолітніх досліджують О. Ю. Петечел і О. В. Ярош; у дослідженні про неповнолітніх, обвинувачених в агресивних злочинах, побудовано психограму діяльності судового експерта-психолога. Емоційні стани та афект аналізують І. М. Савка (установка як чинник кумулятивного фізіологічного афекту), О. В. Авраменко (стан сильного душевного хвилювання у складах злочинів за ст. 116 і 123 КК України), Л. І. Шеховцова й Т. В. Єрмолаєва. О. В. Землянська розглядає особистість як суб'єкт правосвідомості та об'єкт експертизи, Н. В. Завязкіна будує психологічні моделі обмеженої осудності й обмеженої дієздатності. Окремий блок становлять праці про особу злочинця і жертви: О. А. Назарова (гендерні особливості смислової сфери осіб, які вчинили насильницький

злочин, психокорекційна програма «Вибір»), А. І. Коцюби, М. О. Гребенюка, Г. Л. Труханова, В. Є. Христенка, а також методичні рекомендації Т. М. Єгорової та В. В. Єгорова щодо комплексної психолого-психіатричної експертизи суїцидів. Покажчик допомагає судовим експертам, викладачам і дослідникам простежити становлення вітчизняної судово-психологічної експертизи й побачити напрями, які ще потребують розроблення.

Ключові слова: судово-психологічна експертиза, бібліографічний покажчик, дисертаційні дослідження, спеціальні психологічні знання, експертиза неповнолітніх, фізіологічний афект, стан сильного душевного хвилювання, обмежена осудність, вада волі, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

Abstracts of Scientific Works on Forensic Psychological Examination Published in Ukraine, According to the Vernadsky National Library of Ukraine, from 1993 to June 2021

Abstract. This bibliographic review, compiled by the journal's editorial board, brings together Ukrainian research on forensic psychological examination recorded by the Vernadsky National Library of Ukraine and published between 1993 and June 2021. Work in this field is scattered across legal and psychological disciplines, which makes it hard for practising forensic psychologists to locate the literature they need. The review lists 28 items, including textbooks, monographs, methodological guidelines, dissertation abstracts and full dissertations, each with a bibliographic record, most with an abstract, and some with links to the full text and a backup copy kept by the journal. Procedural issues are covered by Lemyk R. Ya. (civil cases on transactions made with a defect of will, family disputes and non-pecuniary damage), Luzanova H. O. and Lutskyi A. I. (criminal proceedings, the psychologist as specialist and consultant), and Kostytskyi M. V. and Lutskyi M. I., who argue for the use of this examination in administrative proceedings. Petechel O. Yu. and Yarosh O. V. address juvenile cases; Savka I. M., Avramenko O. V., Shekhovtsova L. I. and Yermolaieva T. V. study affect and strong emotional excitement; Zemlianska O. V. treats personality

as the subject of legal consciousness, and Zaviazkina N. V. builds psychological models of diminished responsibility and limited legal capacity. Further works concern offenders and victims, among them Nazarov O. A. on gender differences in the semantic sphere of violent offenders, and the combined psychological and psychiatric examination of suicides. The review is a reference tool for experts, lecturers and researchers and traces how the Ukrainian school of forensic psychological examination has developed.

Keywords: forensic psychological examination, bibliographic review, dissertation research, special psychological knowledge, juvenile examination, physiological affect, strong emotional excitement, diminished responsibility, defect of will, Ukraine.

Реферат оприлюднено в журналі 03.06.2021. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

REFERENCES

1. Referatyvna informatsiia shchodo naukovykh robit v haluzi sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy, yaki buly vydani v Ukraini za informatsiieiu Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho za period z 1993 po cherven 2021 rokiv [Abstracts of Scientific Works on Forensic Psychological Examination Published in Ukraine, According to the Vernadsky National Library of Ukraine, from 1993 to June 2021] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/psikhologichna-ekspertiza/5095-referativna-informatsiya-shchodo-naukovikh-robit-v-galuzi-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-yaki-buli-vidani-v-ukrajini-za-informatsieyu-natsionalnoji-biblioteki-ukrajini-imeni-v-i-vernadskogo-za-period-z-2007-po-cherven-2021-rokiv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. СУДОВА ПРАКТИКА

Теоретичні та методичні основи діагностики «вади волі» в судово-психологічній експертизі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза»[1]

Секераж Т. Н.

Реферат · оприлюднено 27.06.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Т. Н. Секераж в авторефераті кандидатської дисертації з юридичних наук (спеціальність 12.00.09, Москва, 2004) розробляє теоретичні та методичні засади експертного діагностування «вади волі», тобто психологічного явища, яке суд з'ясовує у спорах щодо цивільно-правових правочинів. У праці сформульовано узагальнений психологічний критерій вади волі: дієздатна особа під час укладення правочину не здатна розуміти значення своїх дій або керувати ними внаслідок особливого емоційного стану, хибного уявлення про мету діяльності чи зовнішнього впливу (насильства, погрози, збігу тяжких обставин). Експертизу вади волі розглянуто як підвид судово-психологічної експертизи, що посідає визначене місце в загальній системі цього роду експертиз і має власний предмет, завдання, експертні поняття та специфічний комплекс методів. Предметом названо встановлення значущих для суду обставин: чи була особа в період укладення правочину здатна повною мірою вільно та свідомо визначати мету, ухвалювати рішення, яке змінює її права (зокрема породжує чи припиняє їх), і керувати своїми діями для реалізації цього рішення. Об'єктом є психічна діяльність суб'єкта цивільних правовідносин на трьох етапах: формування наміру укласти правочин, його виявлення (декларування) і фактичне вчинення правочину. Запропоновано алгоритм експертного дослідження, що охоплює аналіз ситуації правовідносин, особистісних особливостей суб'єкта правочину та його психічної діяльності в юридично значущий період, зокрема психічного стану й чинників мотивоутворення. Методологічну основу становлять положення загальної теорії права, кримінального і цивільного права та процесу, криміналістики й теорії судової експертизи, праці фахівців із судово-психологічної експертизи (се-

ред них М. В. Костицький), а також психологічні принципи регулювальної ролі свідомості й мотивації, цілісного і системного підходу, детермінізму психічних явищ. Для судових експертів-психологів праця цінна як модель побудови дослідження у спорах про правочини, укладені під впливом емоційного стану, хибного уявлення чи зовнішнього тиску, а юристам дає орієнтир для формулювання питань до експерта.

Ключові слова: вада волі, судово-психологічна експертиза, цивільно-правовий правочин, дієздатність, емоційний стан, зовнішній вплив, мотивоутворення, предмет експертизи, об'єкт експертизи, алгоритм експертного дослідження.

Theoretical and Methodological Foundations for Diagnosing "Defect of Will" in Forensic Psychological Examination: Abstract of the Dissertation for the Degree of Candidate of Legal Sciences, Specialty 12.00.09 "Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic Examination"

Sekerazh T. N.

Abstract. This dissertation abstract by Sekerazh T. N. (Moscow, 2004; specialty 12.00.09) sets out the theoretical and methodological basis for diagnosing a "defect of will" within forensic psychological examination in civil disputes over transactions. The author proposes a generalised psychological criterion: a person with full legal capacity, when concluding a transaction, is unable to understand the meaning of his or her actions or to control them because of a particular emotional state, a mistaken idea of the purpose of the activity, or external pressure such as violence, threats or a combination of grave circumstances. Examination of the defect of will is treated as a subtype of forensic psychological examination with its own subject, tasks, expert concepts and set of methods. Its subject is to establish circumstances relevant to the court: whether the party, at the time of the transaction, could fully, freely and consciously set a goal, make a decision that creates, alters or terminates his or her rights, and direct his or her actions to carry out that decision. The object is the mental activity of the party at three

stages: forming the intention, declaring it and actually concluding the transaction. The author outlines an algorithm of expert research that covers the legal situation, the personality of the party and his or her mental activity during the relevant period, including mental state and motive-forming factors. The framework draws on general legal theory, civil and criminal law and procedure, criminalistics and forensic science, together with psychological principles of the regulating role of consciousness and motivation and of a systemic approach. The work gives forensic psychologists a structured model for such examinations and helps lawyers frame questions for the expert.

Keywords: defect of will, forensic psychological examination, civil-law transaction, legal capacity, emotional state, external pressure, motivation, subject of examination, object of examination, expert research algorithm.

Першоджерело: Секераж Т. Н. Теоретические и методические основы диагностики «порока воли» в судебной психологической экспертизе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Москва, 2004. 22 с. Реферат оприлюднено в журналі 27.06.2021.

REFERENCES

1. Sekerazh T. N. Teoretychni ta metodychni osnovy diahnostyky "vady voli" v sudovo-psykholohichnii ekspertyzi [Theoretical and Methodological Foundations for Diagnosing "Defect of Will" in Forensic Psychological Examination: Abstract of the Dissertation for the Degree of Candidate of Legal Sciences, Specialty 12.00.09 "Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic Examination"] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.09 "Kryminalnyi protses i kryminalistyka; sudova ekspertyza" : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/sudebnaya-praktika-po-sdelkam-s-porokami-voli/5260-sekerazh-t-n-teoreticheskie-i-metodicheskie-osnovy-diagnostiki-poroka-voli-vsudebnoj-psikhologicheskoj-ekspertize-avtoref-dis-na-soiskanie-uchenoj-stepeni-kand-yurid-nauk-spets-12-00-09-ugo-

lovnyj-protsess-i-kriminalistika-sudebnaya-ekspertiza-t-n-sekerazh-m-2004-22-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Запущено новий online сервіс - пошукова База правових позицій Верховного Суду. Порядок користування та історія створення Бази правових позицій Верховного Суду[1]

Верховний Суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 16.10.2021

Реферат. Верховний Суд за підтримки проєкту ЄС «Право-Justice» створив пошукову Базу правових позицій Верховного Суду, онлайн-презентація якої відбулася 20 липня 2021 р. і транслювалася на YouTube-каналі Суду. Публікація знайомить судових експертів, адвокатів і науковців із цим сервісом: його призначенням, порядком користування та правовим статусом. За формулюванням Верховного Суду, базу створено для технічного сприяння забезпеченню єдності судової практики в Україні; вона поєднує власне контентне наповнення з технологіями добору релевантної практики касаційного суду. Користування безкоштовне, сайт профінансовано Європейським Союзом, права на базу належать Верховному Суду, а технічне розміщення на серверах забезпечує Державна судова адміністрація. У повідомленні Суду від 22 липня 2021 р. зазначено, що на час запуску база містила понад 5 тис. правових позицій і мала поповнюватися щодня; шукати можна за великими фрагментами тексту, за текстовим документом і за посиланням на рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень, а для роботи потрібен обліковий запис на сайті lpd.court.gov.ua. У вересні 2021 р. Суд додав до переліку інструментів пошук за ключовими словами та за Правовим тематичним класифікатором і наголосив, що база містить лише актуальні позиції. Ключове значення має застереження розробників: база є тестовим допоміжним інструментом пошуку і не може вважатися офіційним інформуванням про рішення Верховного Суду; заголовки й описи лише окреслюють правову проблему, тож суть позиції можна зрозуміти тільки з пов-

ного тексту рішення; відомості не є вичерпними, постійно оновлюються і не зобов'язують Верховний Суд. Наведено адресу технічної підтримки inbox@lpd.court.gov.ua для запитань і пропозицій щодо вдосконалення пошуку, посилання на інструкцію з використання інструментів пошуку та на електронну базу правових позицій Вищого адміністративного суду України станом на 19 серпня 2017 р. Для судово-експертної практики сервіс корисний як засіб швидкого добору касаційних позицій щодо оцінки висновків експертів і допустимості доказів, проте посилатися слід на повні тексти постанов.

Ключові слова: Верховний Суд, База правових позицій Верховного Суду, єдність судової практики, правові позиції, пошук судової практики, Єдиний державний реєстр судових рішень, Правовий тематичний класифікатор, проєкт ЄС «Право-Justice», Державна судова адміністрація.

New Online Service Launched: The Searchable Database of Legal Positions of the Supreme Court. Rules of Use and History of Its Creation

Verkhovnyi Sud.

Abstract. The Supreme Court of Ukraine, supported by the EU project "Pravo-Justice", has created a searchable Database of Legal Positions of the Supreme Court, presented online on 20 July 2021. The publication informs forensic experts, lawyers and researchers about the purpose of the service, its rules of use and its legal status. According to the Court, the database is meant to provide technical support for the uniformity of judicial practice in Ukraine by combining curated content with technologies for selecting relevant case law. Access is free; the website was funded by the European Union, the rights belong to the Supreme Court and the State Judicial Administration hosts it on its servers. A Court announcement of 22 July 2021 reported that at launch the database held more than 5,000 legal positions and would be updated daily. Users can search by large text fragments, by a text document or by a link to a decision in the Unified State Register of Court Decisions, and need an account on lpd.court.gov.ua. In September 2021

the Court added keyword search and a Legal Thematic Classifier to the list of tools and stated that only current positions are included. The publication stresses the disclaimer: the database is a test auxiliary search tool rather than an official source of information on Supreme Court decisions; headings and summaries only outline the legal issue, so the full ruling must be read; the content is not exhaustive and does not bind the Court. A technical support address, search instructions and an archive of legal positions of the Higher Administrative Court of Ukraine as of 19 August 2017 are also given. For forensic experts and lawyers the database is a quick way to find cassation positions on expert evidence, provided the full judgments are cited.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, database of legal positions, uniformity of judicial practice, case law search, Unified State Register of Court Decisions, legal thematic classifier, Pravo-Justice, State Judicial Administration.

Реферат оприлюднено в журналі 16.10.2021. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud. Zapushcheno novyi online servis - poshukova Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu. Poriadok korystuvannia ta istoriia stvorennia Bazy pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [New Online Service Launched: The Searchable Database of Legal Positions of the Supreme Court. Rules of Use and History of Its Creation] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu/5926-poryadok-koristuvannya-ta-istoriya-stvorennya-bazi-pravovikh-pozitsij-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.5. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Огляд змін до законодавства України: процесуальний статус спеціаліста у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки з 1 липня 2020 року[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 03.07.2020 · **DOI: 10.53672/ej.4.2020.01**[1]

Анотація. Предметом огляду, який підготував головний редактор журналу О. А. Назаров, є новий процесуальний статус спеціаліста у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки з 1 липня 2020 р. Автор аналізує Закон України від 17.06.2020 № 720-IX, ухвалений у зв'язку з прийняттям Закону щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень; за даними статті, 2 липня 2020 р. його повернуто до Верховної Ради з підписом Президента, а 3 липня опубліковано в газеті «Голос України» № 110 (7367). Мета роботи полягає в тому, щоб показати, які права, обов'язки й гарантії отримав спеціаліст і як це позначається на судово-експертній діяльності. Матеріалом слугували змінені норми КПК України, КК України та Закону України «Про судову експертизу». Центральною новелою автор вважає право спеціаліста складати висновок, який у провадженнях про кримінальні проступки визнано процесуальним джерелом доказів (ч. 1 ст. 298-1 КПК). Такий висновок має відповідати вимогам до висновку експерта (ч. 1 ст. 300 КПК), може бути отриманий ще до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ч. 3 ст. 214 КПК), а в провадженні щодо злочину використовується лише на підставі ухвали слідчого судді за клопотанням прокурора. Підставою для отримання висновку є запит уповноваженої особи органу, що розслідує кримінальні проступки (ст. 7-1 Закону), а підозрюваний, не погоджуючись із висновком, протягом 48 годин

може клопотати про проведення експертизи (ст. 298-4 КПК). Окремо розглянуто визнання суб'єктами судово-експертної діяльності комунальних експертних установ, що, на думку автора, легалізує обласні установи медичної та психіатричної експертизи, порядок бюджетного фінансування експертиз і умови залучення судових експертів, які не працюють у державних установах. Показано, що спеціаліст тепер відповідає за завідомо неправдивий висновок за ст. 384 КК і захищений від перешкоджання та примушування ст. 386 КК, тоді як ст. 385 КК не змінено, тож за відмову від виконання обов'язків кримінальна відповідальність його не стосується. Огляд дає дізнавачам, прокурорам, адвокатам і судовим експертам стислу карту нових норм та їхніх взаємозв'язків.

Ключові слова: спеціаліст, висновок спеціаліста, кримінальний проступок, процесуальне джерело доказів, Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про судову експертизу», дізнання, завідомо неправдивий висновок, комунальні експертні установи, судово-експертна діяльність.

Review of Amendments to the Legislation of Ukraine: The Procedural Status of a Specialist in Criminal Misdemeanour Proceedings from 1 July 2020

Nazarov O. A.

Abstract. Nazarov O. A., editor-in-chief of the journal, reviews how Law of Ukraine No. 720-IX of 17 June 2020, adopted in connection with the law simplifying pre-trial investigation of certain categories of criminal offences, reshaped the procedural status of a specialist in criminal misdemeanour proceedings from 1 July 2020. The aim is to show which rights, duties and safeguards the specialist has gained and how they affect forensic expert practice. The analysis covers the amended provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine (CPC), the Criminal Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Forensic Examination". The key novelty is the specialist's right to issue a written opinion, which in misdemeanour proceedings is recognised as a procedural source of evidence (Article 298-1 CPC), must meet the require-

ments for an expert opinion (Article 300 CPC) and may be obtained even before information is entered into the Unified Register of Pre-trial Investigations (Article 214 CPC). In proceedings concerning a crime, such an opinion may be used only under a ruling of the investigating judge upon the prosecutor's motion. A suspect who disagrees with the opinion may request an expert examination within 48 hours (Article 298-4 CPC). The author also considers the recognition of municipally owned expert institutions as subjects of forensic expert activity, budget funding of examinations and the conditions for engaging forensic experts outside state institutions. Specialists now bear criminal liability for a knowingly false opinion (Article 384 of the Criminal Code) and are protected against obstruction and coercion (Article 386), whereas Article 385 was left unchanged, so refusal to perform their duties is not a criminal offence. The review offers inquiry officers, prosecutors, defence lawyers and forensic experts a concise map of the new rules.

Keywords: specialist, specialist's opinion, criminal misdemeanour, procedural source of evidence, Criminal Procedure Code of Ukraine, Law of Ukraine On Forensic Examination, inquiry, knowingly false opinion, municipal expert institutions, forensic expert activity.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 03.07.2020; DOI: **10.53672/ej.4.2020.01**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Ohliad zmin do zakonodavstva Ukrainy: protsesualnyi status spetsialista u kryminalnykh provadzhenniakh pro kryminalni prostupky z 1 lypnia 2020 roku [Review of Amendments to the Legislation of Ukraine: The Procedural Status of a Specialist in Criminal Misdemeanour Proceedings from 1 July 2020]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 4 (33). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2020.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/2271-noveli-zakonodavstva-ukrajini-protsesualnij-status-spetsialista-u-kriminalnikh-provadzhennyakh-pro-kriminalni-prostupki-z-1-lipnya-2020-roku (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

17.07.2020

Незалежній не державній професійній атестованій судово-психологічній експертизі в Україні бути: історія однієї перемоги або про можливість призначення першої недержавної професійної атестованої судово-психологічної еспертизи[1]

9 липня 2020 року канд. психол. наук, доцент Назаров О. А. склав у ЦЕКК при Мін'юсті комплексний іспит і першим в Україні серед фахівців, які не працюють у державних установах, отримав кваліфікацію судового експерта за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження». Підставою став наказ Мін'юсту від 03.02.2020 № 337/5, що розширив перелік спеціальностей для недержавних експертів. Наведено типові психологічні експертизи в кримінальних і цивільних справах, історію його іспиту в МВС 2011 року та перелік методичних публікацій 2011–2014 років.

23.07.2020

Фахова думка НДУСЕ Міністерства юстиції України: проведення експертного психологічного дослідження невербальної поведінки особи для встановлення фізичної тотожності осіб, зображених на відеозаписах не є компетенцією психологічної експертизи[2]

22 липня 2020 року адвокат Тарас Безпалий, захисник підозрюваних у справі про вбивство Павла Шеремета, оприлюднив відповіді Мін'юсту, Харківського, Одеського й Львівського НДІСЕ та Київського міського центру судово-психіатричної експертизи. За ними, встановлення тотожності осіб на відеозаписах за невербальною поведінкою чи ходою не належить до завдань психологічної експертизи (наказ № 53/5), а атестованих методик для цього немає. Мін'юст повідомив про відкриття дисциплінарних проваджень щодо експертів КНДІСЕ Ю. Б. Іркіна та А. В. Семенця.

15.08.2020

Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» другий рік поспіль набирає абітурієнтів на навчання по спеціальності “Психологія”[3]

Київський інститут інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» вдруге набирає вступників на спеціальність 053 «Психологія», підготовку за якою веде з 2019 року. Наведено строки вступу 2020 року, зсунуті наказом МОН від 04.05.2020 № 591, і напрями роботи психолога, зокрема судово-психологічну експертизу. Інститут повідомляє, що з вересня 2018 року першим в Україні запровадив для правників п'ять дисциплін з детекції неправди й оцінки достовірності свідчень, має поліграфний комплекс і секцію Міжнародного співтовариства поліграфологів.

15.08.2020

Національний університет «Одеська юридична академія» оголошує набір абітурієнтів на бакалаврат і магістратуру за спеціальністю «Психологія» (мова оригіналу — російська)[4]

Національний університет «Одеська юридична академія» запрошує на бакалаврат і магістратуру за спеціальністю «Психологія» випускників шкіл, а також бакалаврів, спеціалістів і магістрів будь-яких спеціальностей. Описано зміст професії: робота з людьми, дотримання професійної етики й принципу «не нашкодь», постійне підвищення кваліфікації, наукова діяльність, консультування, робота з персоналом. Університет представлено як провідний юридичний заклад Півдня України, члена Асоціації європейських університетів і Європейської асоціації публічного права.

25.08.2020

КЦС ВС нагадав судам, що надмірний формалізм на стадії відкриття провадження у справі впливає на доступ до суду[5]

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду постановою від 5 серпня 2020 року у справі № 177/1163/16-ц скасував ухвали про визнання неподаною та повернення позовної заяви у спорі про встановлення факту проживання однією сім'єю й поділ майна. Суди вважали, що позивач не усунув недоліків, а подані звіти про оцінку майна свідчать про його недобросовісність. ВС указав, що на цій стадії суд не мав повноважень оцінювати такі докази (ст. 175, 176 ЦПК України), а надмірний формалізм обмежує право на доступ до суду за ст. 6 Конвенції.

31.08.2020

Дисциплінарна палата Центральної експертно-кваліфікаційної комісії при Міністерстві юстиції України поставила крапку у справі щодо розгляду скарги на судових експертів психологів Ірхіна Ю.Б. та Семенця А.В. (відео)[6]

31 серпня 2020 року Дисциплінарна палата ЦЕКК при Мін'юсті більшістю голосів визнала, що експерти-психологи КНДІСЕ Ю. Б. Ірхін і А. В. Семенець, виконуючи комісійну психолого-портретну експертизу у справі про вбивство Павла Шеремета, порушили п. 4.15 Інструкції, затвердженої наказом № 53/5, і оголосила їм попередження. КНДІСЕ й МВС заявили, що експерти не вийшли за межі компетенції, а ЦЕКК оцінювала лише дотримання процедур. Ю. Ірхін розповів LB.ua, що методика експертизи перебуває на стадії розробки.

REFERENCES

1. Nezalezhnii ne derzhavnii profesiinii atestovanii sudovo-psykholohichnii ekspertyzi v Ukraini buty: istoriia odniiei peremohy abo pro mozhlyvist pryznachennia pershoi nederzhavnoi profesiinoi atestovanoi sudovo-psykholohichnoi espertyzy [Independent Non-State Professional Certified Forensic Psychological Examination in Ukraine Shall Exist: The Story of One Victory, or on the Possibility of Appointing the First Non-State Professional Certified Forensic Psychological Examination]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 17 lyp. URL: https://expertize-journ-

al.org.ua/all-news/2325-nezalezhnij-ne-derzhavnij-profesijnij-atestovanij-sudovo-psikhologichnij-ekspertizi-v-ukrajini-buti-istoriya-odnieji-peremogi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Fakhova dumka NDUSE Ministerstva yustytsii Ukrainy: provedennia ekspertnoho psykholohichnoho doslidzhennia neverbalnoi povedinky osoby dlia vstanovlennia fizychnoi totozhnosti osib, zobrazhenykh na videozapysakh ne ye kompetentsiieiu psykholohichnoi ekspertyzy [Professional Opinion of the Research Institution of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine: An Expert Psychological Study of a Person's Non-Verbal Behaviour to Establish the Physical Identity of Persons Depicted in Video Recordings Is Not Within the Competence of Psychological Examination]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 23 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/2356-fakhova-dumka-nduse-ministerstva-yustitsiji-ukrajini-provesti-ekspertne-psikhologichne-doslidzhennya-neverbalnoji-povedinki-osobi-dlya-vstanovlennya-fizichnoji-totozhnosti-osib-zobrazhenikh-na-videozapisakh-ne-mozhlive-ta-ne-vidnositsya-do-zavdan-psikhologichnoji-ekspertizi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Kyivskyi instytut intelektualnoi vlasnosti ta prava Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia" druhyi rik pospil nabyraie abituriientiv na navchannia po spetsialnosti "Psykholohiia" [The Kyiv Institute of Intellectual Property and Law of the National University "Odesa Law Academy" Is Enrolling Applicants in the Speciality "Psychology" for the Second Year in a Row]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 15 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/2533-kijivskij-institut-intelektualnoji-vlasnosti-ta-prava-natsionalnogo-universitetu-odeska-yuridichna-akademiya-drugij-rik-nabirae-abiturientiv-na-navchannya-na-spetsialnosti-psikhologiya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Natsionalnyi universytet "Odeska yurydychna akademiia" oholoshuie nabir abituriientiv na bakalavrat i mahistraturu za spetsialnistiu "Psykholohiia" (mova oryhinalu — rosiiska) [The National University

"Odesa Law Academy" Announces the Enrolment of Applicants for Bachelor's and Master's Programmes in the Speciality "Psychology" (Original Language – Russian)]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 15 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/2534-natsionalnyj-universitet-odesskaya-yuridicheskaya-akademiya-obuchenie-na-bakalavra-i-magistra-po-spetsialnosti-psikhologiya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. KTSS VS nahadav sudam, shcho nadmirnyi formalizm na stadii vidkryttia provadzhennia u spravi vplyvaie na dostup do sudu [The Civil Cassation Court of the Supreme Court Reminded the Courts That Excessive Formalism at the Stage of Opening Proceedings Affects Access to Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 25 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2606 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Dystsyplinarna palata Tsentralnoi ekspertno-kvalifikatsiinoi komisii pry Ministerstvi yustytsii Ukrainy postavyla krapku u spravi shchodo rozghliadu skarhy na sudovykh ekspertiv psykholohiv Irkhina Yu.B. ta Sementsia A.V. (video) [The Disciplinary Chamber of the Central Expert Qualification Commission at the Ministry of Justice of Ukraine Closed the Case on the Complaint Against Forensic Psychologists Yu. B. Irkhin and A. V. Semenets (Video)]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 31 serp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/2680-distsiplinarna-palata-tsentralnoji-ekspertnoji-kvalifikatsijnoji-komisiji-pri-ministerstvi-yustitsiji-ukrajini-postavila-krapku-u-spravi-shchodo-rozglyadu-skargi-na-sudovikh-ekspertiv-psikhologiv-irkhina-yu-b-ta-sementsya-a-v-video (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ

EyeDetect: наукове обґрунтування технології (Д. Раскін)

Наукову основу EyeDetect заклали дослідники, які десятиліттями вивчали принципи тестування на поліграфі. Один з них — професор психології Університету штату Юта Девід Раскін, відеоінтерв'ю з яким журнал опублікував у червні 2019 року.

Д. Раскін очолює групу дослідників і понад 40 років присвятив розробці та вивченню фундаментальних принципів тестування на поліграфі. Він є автором кількох технік із запитаннями порівняння, відомих як техніки Університету штату Юта, і понад 150 наукових публікацій, а з 2008 року входить до авторів-розробників EyeDetect [1].

Девід Раскін, професор психології Університету штату Юта [1]

EyeDetect описують як першу з 2014 року безконтактну технологію виявлення обману на основі аналізу реакцій очей. Під час тесту система фіксує непомітні й неконтрольовані рухи окорухового апарату — 60 вимірювань за секунду; до обстежуваного не потрібно приєднувати дроти й датчики [1].

Станція EyeDetect [1]

За даними матеріалу, технологія розподіляє обстежуваних на категорії «правдивий» або «неправдивий» з точністю не менше 86 %, а в поєднанні з поліграфом надійність результату може сягати 99 %. Одна станція дозволяє провести до 15 перевірок на день [1].

REFERENCES

1. Videointervyu Devida Raskina odnogo iz vedushchikh poligrafologov sovremennosti o EyeDetect - sovremennoy mobilnoy tekhnologii detektsii skryvaemoy informatsii. Sudovo-psikhologichna ekspertiza. Zastosuvannya poligrafa i spetsialnikh znan v yuridichniy praktitsi : vebsayt. 2019. 22 cherv. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/963-eyedetect-sovremennaya-mobilnaya-tekhnologiya-detektsii-skryvaemoj-informatsii-ee-ekonomicheskie-i-nauchno-obosnovanye-preimushchestva-pri-ispolzovanii-v-krizisnykh-situatsiyakh (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2020. № 4 (33). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.4.2020. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19795-2020-4-33 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2020, № 4 (33) (липень – серпень 2020 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 56 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua